

# Nová směrnice o odpovědnosti za vadné výrobky a software nově výrobkem

## Dentons Newsletter

Listopad 2024

Grow | Protect | Operate | Finance

Dne 18. listopadu 2024 byla v Úředním věstníku EU publikována nová směrnice o odpovědnosti za vadné výrobky ([link](#)). Nahrazuje téměř 40 let starý právní předpis, který již neodpovídal digitálnímu věku a dynamickému vývoji nových technologií. Co přináší a co se změnilo? Připravili jsme pro Vás krátké shrnutí.

### Software i systémy umělé inteligence nově spadají pod odpovědnost za vadu výrobku!

Podle nové směrnice je výrobkem výslovně i software. Nerozhodné přitom je, zda jde o software samostatný nebo integrovaný do jiné věci a současně jak je software poskytován (tedy zda je poskytován v rámci cloudových či on-premise řešení). Z recitálů směrnice je pak zřejmé, že **definice zahrnuje i systémy umělé inteligence**. Odpovědnost se však **nevztahuje na free a open source software**, pokud je poskytován mimo rámec podnikatelské činnosti. **Naopak** pokud je software poskytován **výměnou za osobní údaje**, považuje se za dodáván v rámci obchodní činnosti a odpovědnost se na takový software použije.

### Kdy se považuje výrobek za vadný?

Výrobek je vadný, jestliže neposkytuje takovou **bezpečnost, jakou je člověk oprávněn od něho očekávat nebo která je vyžadována právními předpisy**. Hodnotí se přitom veškeré relevantní okolnosti, včetně prezentace a vlastnosti výrobku, důvodně předvídatelného použití výrobku či požadavků na bezpečnost výrobků, včetně požadavků na kybernetickou bezpečnost. Pro umělou inteligenci je zejména důležité, že se bere v potaz i schopnost dalšího učení po uvedení na trh či do provozu.

Je tedy vhodné vést v patrnost, že i nevhodná **reklama** či **marketingové prohlášení** na obalu výrobku, mohou nyní přispět k nárokům spotřebitelů. Při posuzování vzniku případné odpovědnosti za škodu způsobenou softwarem bude roli hrát nejen jeho marketingová propagace, ale i **technická dokumentace** či případné **porušení právních předpisů o kybernetické bezpečnosti**. Pokud jde o systémy AI je rovněž vhodné upozornit na již platné **nařízení o umělé inteligenci**, jehož porušování může mít za následek mimo jiné odpovědnost za škodu způsobenou systémem AI podle směrnice o odpovědnosti za vadné výrobky.

### Odpovědnost způsobená vadou výrobku

Směrnice aktualizuje doposud platná pravidla objektivní odpovědnosti výrobců za vadné výrobky. Stanoví, že každý, kdo utrpěl **škodu na zdraví (fyzickém či psychickém), majetku anebo datech (jejich ztrátou nebo poškozením)** v důsledku vadného výrobku, má právo na její náhradu. Směrnice zahrnuje náhradu majetkových

škod, ale **umožňuje i náhradu nemajetkové újmy**, pokud to právo členského státu umožní. Směrnice však řeší **pouze nároky fyzických osob** a nikoli nároky právnických osob. Nově se však již nevyžaduje, aby škoda na majetku přesahovala hranici 500 EUR. Současně je třeba připomenout, že pravidla nelze ve vztahu ke spotřebitelům smluvně omezit, ani vyloučit.

### **Kdo může být odpovědný? Nejen výrobce!**

Směrnice stanoví kaskádovitý mechanismus posunutí odpovědnosti za vadu výrobku postupně na další entity v dodavatelském řetězci počínaje dovozcem na trh v EU a zástupcem výrobce v EU. Pokud se nedaří výrobce či dovozce identifikovat, **může být odpovědný dokonce i každý distributor výrobku v EU**. Vedle výrobce samotného výrobku může být odpovědný **i výrobce konkrétní vadné součástky**, pokud byla začleněna do výrobku a způsobila vadu výrobku. Dále může být za výrobce považována **i osoba, která podstatně změní výrobek mimo kontrolu výrobce** a poté jej dodá na trh nebo uvede do provozu v EU.

### **Kdy se výrobce (či jiná odpovědná osoba) zproští odpovědnosti?**

Podobně jako směrnice z roku 1985 i tato stanoví řadu liberačních důvodů. Jedním z nich je skutečnost, že je pravděpodobné, že vada, která způsobila škodu, neexistovala v okamžiku uvedení výrobku na trh. Tvůrce softwaru nicméně není zproštěn odpovědnosti, jestliže vada byla způsobena následnou či nedostatečnou aktualizací software.

### **Zjednodušení důkazního břemene: nová povinnost zpřístupnit důkazy a vyvratitelné právní domněnky!**

Významnou změnou, kterou směrnice dále přináší, je **zakotvení povinnosti žalovaného zpřístupnit relevantní důkazy** na žádost žalobce. Soudy jsou potom oprávněny požadovat předložení důkazních prostředků snadno přístupným a **snadno srozumitelným způsobem**, což může být v praxi problematické zejména u software a umělé inteligence. Naopak soudy jsou povinny přijmout **zvláštní opatření nezbytná k zachování důvěrnosti obchodního tajemství**.

Směrnice dále zakotvuje **řadu vyvratitelných právních domněnek**, které za určitých okolností – například pokud žalovaný nezpřístupní příslušné důkazní prostředky – umožní presumovat například vadnost výrobku či příčinnou souvislost mezi vadou výrobku a škodou. I tato pravidla prakticky **ulehčí žalobci důkazní břemeno**.

### **Praktické dopady? Hromadné žaloby!**

Odpovědnost za vadu výrobku může být jedním z klíčových nároků v hromadných žalobách. V EU nedávno uplynula lhůta pro implementaci směrnice o hromadných žalobách, která umožňuje oprávněným subjektům podávat žaloby jménem skupiny spotřebitelů. Vzhledem k povaze nároků z odpovědnosti za vadu výrobku by hromadné žaloby mohly výrazně zvýšit celkový rozsah uplatňovaných nároků a s tím související business risk exposure.

### **Kdy pravidla začnou platit?**

Směrnice vstoupí v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie. Členské státy mají lhůtu **dva roky, aby směrnici implementovaly do národní legislativy**.

***Pokud byste měli k nové směrnici jakékoliv dotazy, neváhejte se na nás kdykoliv obrátit. Rádi zodpovíme Vaše dotazy a poskytneme potřebnou asistenci.***

## **Klíčové kontakty**



**Zdeněk Kučera**

Partner, Prague

D +420 236 082 283

[Email](#)



**Štěpánka Havlíková**

Senior Associate, Prague

D +420 236 082 264

[Email](#)

## O DENTONS

Dentons vám ve více než 80 zemích pomáhá rozvíjet, chránit, provozovat a financovat vaše podnikání poskytováním jedinečných globálních a lokálních právních řešení s hlubokou znalostí místního prostředí. Polycentrickým přístupem, orientací na hodnoty a smysluplné cíle, aktivním uplatňováním principů inkluze, diverzity, rovnosti a udržitelnosti se zaměřujeme na to, na čem vám záleží nejvíce. [www.dentons.com](https://www.dentons.com)